

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

Comisia juridică, numiri și imunități

MD-2073, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 105

www.parlament.md

20 aprilie 2016

CJ-6 nr. 105

RAPORT

la proiectul de Lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor de judecată

(nr. 68 din 29.02.2016), lectura II

Comisia juridică, numiri și imunități a examinat proiectul de Lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor de judecată și expune următoarele.

Proiectul, inițiativa legislativă a Guvernului, a fost elaborat în corespundere cu Strategia de reformă în sectorul justiției pentru anii 2011-2016, Programul de activitate a Guvernului Republicii Moldova 2015-2018 și are drept scop asigurarea accesibilității și independenței sistemului judecătoresc, precum și îmbunătățirea considerabilă a actului de justiție.

Reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești va avea o perioadă de tranziție și va începe din data de 01.01.2017. Urmare a reorganizării vor fi create 15 judecătorii, dinte care una în municipiul Chișinău.

Proiectul a fost avizat de 3 comisii parlamentare, Direcția generală juridică a secretariatului Parlamentului.

Proiectul a fost aprobat în prima lectură în ședința în plen a Parlamentului la data de 11.03.2016.

Dl. Vladimir Țurcan, deputat în Parlament, a înaintat amendamente la proiect, care au fost incluse în tabelul de sinteză, parte componentă a proiectului.

Comisia cu votul majorității, propune plenului Parlamentului adoptarea proiectului de Lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor de judecată în lectura II.

Președintele Comisiei

Raisa APOLSCHII

Tabel de sinteză
La proiectul de Lege cu privire la reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești
(nr.68 din 29 .02.2016), lectura II

Nr.	Textul proiectului	Autorul și conținutul amendamentului	Decizia Comisiei
	<p style="text-align: center;">Capitolul I REORGANIZAREA SISTEMULUI INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI</p> <p>Articolul 1. – (1) Sistemul instanțelor judecătorești se reorganizează după cum urmează:</p> <p>a) Judecătoriile sect. Centru, sect. Buiucani, sect. Rîșcani, sect. Botanica și sect. Ciocana fuzionează prin contopire, formînd Judecătoria Chișinău;</p> <p>b) Judecătoriile Fălești și Sîngerei fuzionează cu Judecătoria Bălți prin contopire, creînd Judecătoria Bălți;</p> <p>c) Judecătoria Bender fuzionează cu Judecătoria Anenii Noi prin contopire, creînd Judecătoria Anenii Noi;</p> <p>d) Judecătoriile Basarabeasca și Leova fuzionează cu Judecătoria Cimișlia prin contopire, creînd Judecătoria Cimișlia;</p> <p>e) Judecătoriile Briceni, Dondușeni și Ocnîța fuzionează cu Judecătoria Edineț prin contopire, creînd Judecătoria Edineț;</p> <p>f) Judecătoriile Cantemir și Taraclia fuzionează cu Judecătoria Cahul prin contopire, formînd Judecătoria Cahul;</p> <p>g) Judecătoria Călărași fuzionează cu</p>	<p>Se propune excluderea Art.1 din proiect ce prevede reorganizarea prin fuzionare a sistemului instanțelor judecătorești, ceea ce va avea drept consecință <u>respingerea acestui proiect de lege</u>, deoarece celelalte articole sînt conceptual dependente de art.1.</p> <p style="text-align: center;"><u>ARGUMENTARE:</u></p> <p>Constituția Republicii Moldova prevede în articolul 20 accesul liber la justiție, stipulînd expres că orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngădi accesul la justiție. La fel și Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevede în art.13 dreptul la un recurs efectiv și stabilește că orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci cînd încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.</p> <p>Din punctul meu de vedere, prin optimizarea hărții dislocării instanțelor judecătorești propusă în proiect, se vor crea împiedimente serioase pentru exercitarea dreptului persoanelor la liberul acces la justiție.</p> <p>Fuzionarea prin contopire prevăzută în proiect rezidă în reducerea numărului instanțelor judecătorești</p>	<p>Nu se acceptă din următoarele considerente:</p> <p>1. Această reformă este necesară pentru asigurarea specializării judecătorilor, reducerea pentru viitor a cheltuielilor de întreținere a sistemului instanțelor judecătorești și uniformizarea volumului de lucru în judecătoria. Or, statul nu-și poate permite întreținerea rețelei actuale a judecătorilor, care este una exagerat de costisitoare.</p> <p>2. Promovarea proiectului de lege este o condiționalitate stabilită în <i>Matricea de politici, parte componentă a Acordului de Finanțare RM-UE privind programul de suport al reformei justiției, semnat la Bruxelles, aprobat prin HG nr. 669 din 02.09.2013.</i></p> <p>3. Proiectul nu încalcă dreptul persoanelor de a avea acces liber la justiție. Or, proiectul nu exclude</p>

<p>Judecătoria Strășeni prin contopire, creînd Judecătoria Strășeni;</p> <p>h) Judecătoria Ștefan Vodă fuzionează cu Judecătoria Căușeni prin contopire, creînd Judecătoria Căușeni;</p> <p>i) Judecătoriile Ceadîr-Lunga și Vulcănești fuzionează cu Judecătoria Comrat prin contopire, creînd Judecătoria Comrat;</p> <p>j) Judecătoria Dubăsari fuzionează cu Judecătoria Criuleni prin contopire, creînd Judecătoria Criuleni;</p> <p>k) Judecătoriile Rîșcani și Glodeni fuzionează cu Judecătoria Drochia prin contopire, creînd Judecătoria Drochia;</p> <p>l) Judecătoria Florești fuzionează cu Judecătoria Soroca prin contopire, creînd Judecătoria Soroca;</p> <p>m) Judecătoria Ialoveni fuzionează cu Judecătoria Hîncești prin contopire, creînd Judecătoria Hîncești;</p> <p>n) Judecătoria Nisporeni fuzionează cu Judecătoria Ungheni prin contopire, creînd Judecătoria Ungheni;</p> <p>o) Judecătoriile Șoldănești, Rezina și Telenești fuzionează cu Judecătoria Orhei prin contopire, creînd Judecătoria Orhei.</p> <p>(2) Drepturile și obligațiile judecătorilor contopite trec la judecătoria ce se creează, conform prevederilor Codului civil al Republicii Moldova.</p> <p>(3) Judecătoria Comercială de Circumscripție și Judecătoria Militară își încetează activitatea la 1 aprilie 2017.</p>	<p>per ansamblu pe țară, ceea ce inevitabil va conduce la îndepărtarea judecătorilor de cetățeni cu zeci și chiar sute de kilometri. Cele mai afectate vor fi persoanele care locuiesc în sate, pentru care cheltuielile suplimentare de deplasare vor fi esențiale. La fel, și alte cheltuieli necesare pentru apărarea drepturilor și intereselor legitime în instanța de judecată, vor constitui o povară grea pentru justițiabili.</p> <p>Totodată, vor apărea împiedimente în realizarea dreptului de acces liber la justiție și pentru alți participanți la procesul de judecată – martori, experți, interpreți, etc.</p> <p>De menționat aici că autorul proiectului nu a realizat un calcul referitor la costul acestei "justiții" pentru justițiabil (cetățeanul Republicii Moldova).</p> <p>Conform prevederilor proiectului de lege 27 de instanțe de judecată naționale vor fi reduse, iar proiectul de lege nu prevede clar ce se va întâmpla cu sediile acestora, mai ales a acelor dintre ele care au fost deja reparate capital și echipate corespunzător pentru buna desfășurare a justiției.</p> <p><u>De exemplu</u>, actualmente judecătoria Rezina dispune de un sediu modern, care a fost renovat în anul 2008 în cadrul proiectului pilot finanțat de către Corporația "Provocările Mileniului". Instanța corespunde tuturor cerințelor pentru desfășurarea actului de justiție, dispunînd de 6 săli de ședințe, birouri pentru judecători, asistenți și ceilalți angajați, dotate cu mobilierul și echipamentul necesar. În instanță sînt amenajate o sală specială pentru audierea minorilor și celule unde se dețin persoanele aflate în arest preventiv, pînă la începerea ședințelor de judecată. Totodată, instanța este dotată cu supraveghere video; la intrare este instalat un detector de metale; dispune de încălzire autonomă; are spații suficiente, care în funcție de</p>	<p>careva localități din circumscripția judecătorilor din R.M. Bineînțeles că, proiectul propune micșorarea numărului de judecătoria, dar circumscripția acestora a fost lărgită, astfel ca să cuprindă toate localitățile din țară.</p> <p>4. Conform datelor statistice din <i>Studiul cu privire la optimizarea hărții judiciare</i>, care a stat la baza acestui proiect de lege, după reorganizare, distanța medie dintre diferite localități și judecătoria va fi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) în medie - 49,9 km; b) distanța minimă – 8 km (unul din satele r-n Fălești și or. Bălți); c) distanța maximă – 145 km (unul din satele r-n Telenești și or. Ungheni). <p>5. Cu referire la actualele sedii ale judecătorilor, menționăm că cu suportul ROLISP a fost întocmit Ghidul pentru construcția și proiectarea clădirilor instanțelor judecătorești din R.M.. Ghidul vine cu recomandări concrete privind planurile sediilor instanțelor (începînd cu numărul de intrări în clădire, cu sălile pentru deținuți și martori/victime, și finalizînd cu exteriorul clădirilor</p>
--	--	---

necesitate, pot fi amenajate în săli de judecată și birouri pentru încă 3-4 complete de judecată, fără a realiza cheltuieli suplimentare.

La fel, în raza orașului Rezina este situat Penitenciarul nr.17, unde își execută pedeapsa mai multe categorii de condamnați de la care parvin multiple plângeri și cereri, ce trebuie examinate cu participarea obligatorie a lor. Un alt aspect important este că instanța de judecată Rezina deservește orașele Rîbnița și Camenca, cât și toate localitățile din componența acestor raioane, iar fuzionarea ei prin contopire cu judecătoria Orhei va face prea dificil accesul cetățenilor din aceste localități la justiție, or distanța pînă la judecătoria Orhei va fi între 50 și 100 de km. Reieșind din cele menționate este evidentă inoportunitatea fuzionării prin contopire a judecătoriei Rezina cu Judecătoria Orhei, cu sediul în or.Orhei.

Un alt exemplu, este intenția autorilor proiectului de a lichida judecătoria municipiului Bender prin contopirea cu judecătoria Anenii-Noi. Este absolut evident că judecătoria mun.Bender este o instanță prin care Republica Moldova își apără cetățenii săi de pe malul stîng al Nistrului. Prin această instanță de judecată, precum și prin alte instituții publice din regiune, Republica Moldova își confirmă unitatea teritorială, statală și fermitatea în principiile unui stat independent și suveran, recunoscut pe plan internațional.

Clasa politică a Republicii Moldova, mai cu seamă guvernarea nu trebuie să uite că datorită faptului că în or.Bender și în satul Varnița se află poliția, procuratura și judecătoria subordonate Republicii Moldova, cetățenii RM care locuiesc în această regiune și în localitățile controlate de regimul de la Tiraspol, își pot apăra drepturile constituționale.

și amenajarea teritoriului adiacent).

Ghidul respectiv a servit drept temei pentru a decide menținerea sau nu a sediului actual al unei judecătorii.

6. Menționăm că, conform acțiunii 2.2.6 p. (3) din Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei de reformă a sectorului justiției, urmează a fi efectuată „*optimizarea hărții dislocării organelor procuraturii în vederea consolidării organelor procuraturii în vederea consolidării capacităților ei instituționale*”.

Suplimentar, menționăm că proiectul nu impune lichidarea unor penitenciare sau inspectorate de poliție ș.a. instituții publice. Acestea doar se vor afla în circumscripția altor judecătorii.

7. Proiectul a fost avizat de CSM, CSJ, Curțile de Apel Cahul, Bălți și Comrat, precum și 10 judecătorii din totalul de 48.

		<p>Stabilirea de împiedimente pentru accesul liber la justiție va duce inevitabil la condamnări a Republicii Moldova la Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, deoarece cetățenii se vor adresa cu cereri în care vor contesta încălcarea dreptului la un recurs efectiv.</p> <p>Încă un argument pentru respingerea acestui proiect de lege este și faptul că în ziua adoptării lui în prima lectură de către Parlament, a avut loc Adunarea Generală a Judecătorilor. Discutând reorganizarea prin fuzionare a sistemului instanțelor judecătorești, o parte din judecători au spus că nu cunosc despre un astfel de proiect de lege, iar o altă parte din ei au afirmat că opinia lor nu a fost consultată la elaborarea și definitivarea acestui proiect de lege. Respectiv, majoritatea judecătorilor sînt împotriva unei astfel de reorganizări.</p> <p>Totodată, proiectul de lege nu oferă soluții reale și clare pentru exercitarea atribuțiilor funcționale a organelor procuraturii și ale poliției, care contribuie nemijlocit la procesul de realizare a justiției. Cum pretinsa reorganizare a sistemului instanțelor judecătorești se va răsfrînge asupra activității poliției și procuraturii din punct de vedere procesual, organizatoric și material-financiar? Competențele lor teritoriale și funcționale vor fi afectate de reorganizarea sistemului instanțelor judecătorești, însă proiectul nominalizat de lege nu oferă soluții clare și precise în acest sens.</p> <p>Cum anume vor fi reformate aceste organe ale statului? Cît costă redislocarea organelor procuraturii, poliției, avocaților, notarilor în funcție de redislocarea instanțelor de judecată?</p>	
	<p>Articolul 2. — (1) Judecătoriile create conform prevederilor art.1 alin. (1) din prezenta lege</p>	<p>Cu referire la art.2 din proiect, care prevede termenul de 31 decembrie 2027 pentru unificarea sediilor</p>	<p>Nu se acceptă. Stabilirea unui asemenea</p>

<p>își vor începe activitatea la 1 ianuarie 2017.</p> <p>(2) Unificarea sediilor judecătoriilor se va efectua treptat, pînă la 31 decembrie 2027, pe măsura creării condițiilor pentru aceasta, conform planului aprobat de Parlament la propunerea Guvernului.</p> <p>(3) Pînă la crearea condițiilor pentru funcționare într-un sediu unic, judecătoriile create conform prevederilor art. 1 alin. (1) din prezenta lege vor avea mai multe sedii, sediul central al judecătoriei fiind sediul judecătoriei create, conform anexei la prezenta lege. Președintele, vicepreședintele și șeful secretariatului judecătoriei se află în sediul central al acesteia.</p> <p>(4) Fiecare sediu al judecătoriei, cu excepția sediului central, este administrat de către un administrator al clădirii, desemnat de către președintele judecătoriei.</p>	<p>judecătoriilor, consider că acesta este exagerat și neconstituțional.</p>	<p>termen îndelungat pentru efectuarea reformei este determinat de impactul și de costurile acesteia, precum și de volumul mare de muncă ce urmează a fi depus pentru construcția sediilor noi/reconstrucția sediilor actuale ale judecătoriilor .</p> <p>Avînd în vedere că nu se intenționează o trecere subită de la un mod de organizare la altul și că nici bugetul de stat nu dispune de mijloacele financiare necesare pentru efectuarea unei asemenea reforme într-un termen mai restrîns, termenul stabilit în art. 2 alin. (2) nu poate fi redus.</p>
<p>Articolul 12. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția prevederilor articolului 10 și articolului 11 punctele 1, 4 și 6, care intră în vigoare la 1 aprilie 2017.</p> <p>(2) Guvernul și autoritățile publice locale vor întreprinde, conform legislației în vigoare, măsurile necesare pentru asigurarea funcționării prezentei legi.</p> <p>(3) Guvernul, în termen de 2 luni, va elabora Planul procesului de construire a clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești.</p> <p>(4) Consiliul Superior al Magistraturii va propune Institutului Național al Justiției să includă în planurile de învățămînt pentru cursurile de formare continuă a judecătorilor subiectele necesare pentru specializarea judecătorilor în examinarea:</p>	<p>La fel, în dispoziții finale și tranzitorii, art.12, alin.(3) din proiect, este o altă normă contrară prevederilor constituționale (art.76). Acest articol condiționează intrarea în vigoare a legii, stabilind termenul de 2 luni pentru ca Guvernul RM să elaboreze Planul procesului de construire a clădirilor noi și/sau renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești.</p> <p>ARGUMENTARE:</p> <p>Conform articolului 76 din Constituția Republicii Moldova, Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia. Stabilirea altor termeni sau condiționarea intrării în vigoare a legii pe măsura creării cărorva condiții sau luării unor altor</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Termenul stabilit în art. 12 alin. (3) nu este un termen pentru intrarea în vigoare a legii, ci un termen în care autoritățile publice trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru implementarea legii.</p> <p>Remarcăm că „momentul intrării în vigoare” și „stabilirea termenelor exacte pentru măsurile de implementare a unei legi” sunt concepte diferite și nici unul din acestea, în redacție propusă de proiect, nu sunt în contradicție cu art. 76 din Constituția R.M.</p>

<p>- litigiilor cu caracter comercial; - cauzelor penale săvârșite de persoane din efectivul de soldați, din corpul de sergenți și din corpul de ofițeri al Armatei Naționale, din efectivul Trupelor de Carabinieri și al Serviciului Protecției Civile și Situațiilor Excepționale din subordinea Ministerului Afacerilor Interne, Serviciului de Informații și Securitate, Serviciului de Protecție și Pază de Stat, persoane atestate din efectivul instituțiilor penitenciare, supuși ai serviciului militar în timpul concentrărilor, alte persoane referitor la care există indicații exprese în legislație.</p> <p>(5) Centrul de Telecomunicații Speciale, pînă la 1 ianuarie 2017, va asigura configurarea în modul corespunzător a Programului Integrat de Gestionare Electronică a Dosarelor.</p>	<p>decizii, contravine art.76 din Constituția Republicii Moldova.</p> <p>Condițiile vieții sociale și politice în țara noastră se schimbă de la o zi la alta, iar prevederea realizării unei reforme pe un termen de peste zece ani este cel puțin irațională și ineficientă.</p>	
--	---	--

Președintele Comisiei

Raisa APOLSCHII